

מוזיקה מתוך סרט "Never on Sunday" ("רק בימי חול")

יווני – אמריקאי \ מאנוס חג'ידאקיס

רעיון: מוריה כספי

פיתוח רעיון ועריכה: צביה ויזנר ואלכסנדרה ניקונוב

קישור ליצירה:

https://www.youtube.com/watch?v=HCcpez4e5_Y

היצירה מתחברת לטבע ולמזג האוויר שהתלמידים חשים בכל תקופה ונהנים לבטא זאת בתנועה. מבנה היצירה פשוט וברור ומאפשר התאמה לנושאים חוץ מוזיקליים- חברה, טבע וכדומה.

אוכלוסיית יעד: גן-ג', חנ"מ בתפקוד בינוני- גבוה, כיתות שילוב ותקשורת בתפקוד בינוני-גבוה.

מטרות מוזיקליות:

- סטקטו – לגטו: התלמידים יבחינו בין צלילים קצרים וארוכים- סטקטו /לגטו
- מבנה יצירה: התלמידים יזהו את חלקי היצירה (מבנה פשוט: א – ב – א – ב – א)
- חזרה ושינוי: התלמידים יביעו בתנועה את המוזיקה המוכרת ומתי חל שינוי.

נושאים חוץ מוזיקליים:

- נושאים חברתיים, טבע, מעגל השנה.

עזרי הוראה: כדור וצלחת, גומייה שיתופית (גדולה), כלי נגינה: שלישים ומקלות (כמספר התלמידים כאשר לחצי כיתה מקלות ולחצי השני שלישים), דפים וצבעי גיר (כמספר התלמידים).

מספר משתתפים: כיתה משלבת או כיתה אם, כיתה חנ"מ או פרטני.

תנאים פיזיים:

- ישיבה על כיסא עם שולחנות בכיתה אם או ישיבה על הרצפה במעגל או חצי גורן.
- תנועה במרחב פתוח ללא שולחנות.

מספר מפגשים: 3

מהלך הפעילות:

מפגש ראשון

המורה תפתח בשיחה עם התלמידים על רעיונות לתנועות שונות בגוף.

האזנה ראשונה – המורה תבקש מהתלמידים לחקות אותה עם תחילת הפעילות (המורה עושה תנועות והתלמידים מחקים את התנועות). בחלק א' - המורה תקפיץ את האצבעות על הירכיים (צליל קופצני -

קצר - סטקטו) בחלק ב' ובשינוי - המורה תצייר באוויר קווים ארוכים (צליל ארוך - ממושך - לגטו)

האזנה שנייה - המורה תשאל אילו איברי גוף נוספים אפשר להקפיץ או לגלגל? התלמידים יציעו הצעות שונות על איברים שונים ומבצעים את הרעיונות שלהם בהאזנה נוספת. (ניתן להקפיץ כתפיים, רגליים וכו').

המורה עושה להם היכרות עם המושגים סטקטו ולגטו בעזרת תנועות.

המורה תראה לתלמידים כדור טניס ותבקש מהם רעיונות לתנועות עם כדור.

האזנה שלישית - פעילות עם כדור. התלמידים יושבים על הרצפה במעגל או חצי גורן.

תוך כדי האזנה בחלק א' (סטקטו) – התלמידים יקישו עם הכדור את הפעמה על הרצפה, בחלק ב' (לגטו) – התלמידים יגלגלו את הכדור בשתי כפות הידיים.

תלמידים ברמת תפקוד גבוהה יותר ניתן לעבוד עם כדור וצלחת. בסטקטו – מקישים עם כדור מסביב לצלחת ובלגטו – מגלגלים את הכדור בתוך הצלחת.

מפגש שני

פתיחה בשיחה עם התלמידים על עונת החורף -סימני חורף. עננים, גשם, רוח וכו'...

המורה תניח על הרצפה במרכז החדר את הגומייה השיתופית (גומייה גדולה).

האזנה ראשונה - בחלק א' (סטקטו) התלמידים יקפצו במרחב כל אחד לבד לפי הפעמה מסביב לגומייה השיתופית כמו טיפות גשם. בחלק ב' – התלמידים מתחברים למעגל תוך כדי אחיזה בגומייה השיתופית וחושבים יחד על תנועות ארוכות/ ממושכות (לפתוח/לסגור, למתוח/לכווץ). התלמידים למעשה יוצרים ענן אחד משותף מהגומייה אשר משנה את צורתו תוך כדי תנועה.

האזנה שניה - התלמידים מתחלקים לשתי קבוצות לפי בחירתם: חלקם עננים וחלקם טיפות גשם.

תנועה במרחב לפי "התפקיד המתאים" התלמידים ינועו בתורם- חלק א' – טיפות גשם, חלק ב' – עננים.

***לתלמידים צעירים או תלמידים בתפקוד נמוך יותר אפשר להוסיף המחשה של טיפות גשם ועננים.**

הפעילות תתחיל בישיבה כאשר המורה מחלקת לכל תלמיד המחשה של ענן או טיפה. התלמידים מרימים ונעים עם המחשה המתאימה לחלק אותו הם שומעים ועוצרים כאשר הם שומעים את החלק השני.

בהמשך, הם יוצאים למרחב וכל תלמיד נע עם המוזיקה בתורו, לפי המחשה שבידו.

האזנה שלישית – התלמידים מקבלים דף המחולק לחצי וצבע גיר או דף שלם כאשר בצד אחד הם יציירו נקודות או קווים קצרים ובצד השני קווים ארוכים. בכל פעם שיש שינוי, התלמידים יהפכו את הדף ויציירו בהתאם למבנה היצירה.

מפגש שלישי (סיכום)

האזנה ראשונה - התלמידים יעבדו בזוגות: בחלק א' – ילד אחד "מצייר" על הגב של השני עם האצבעות טיפות גשם. בחלק ב' – מתחברים עם הידיים פנים מול פנים ויוצרים ענן שכל הזמן משתנה (גבוה/נמוך/גדול/קטן).

האזנה שניה - פעילות עם שליש ומקלות. התלמידים מתארים את מאפייניהם של השליש והמקלות. המורה מדגימה: שליש – צליל ממושך, מקלות – צליל קצר.

התלמידים יתחלקו לשתי קבוצות, קבוצה ראשונה בחלק א' - תקיש במקלות , והקבוצה השנייה בחלק ב' - תקיש בשלישים. ניתן להחליף תפקידים בין הקבוצות.

יצירתיות: יצירת קיר קישוט לכיתהגן. להשתמש בבריסטול או נייר רצף גדול, ניתן לצייר למעלה עננים אשר מהן יורדות טיפות גשם. המורההגננת שואלות כל ילד מהי המשאלה שלו או מה הוא רוצה להגשים ולקבל וכותבת בטיפה את מה שהילד אמר. בין הטיפות ובעננים התלמידים יציירו את הלגטו שיש ביצירה.

אפשר להוסיף במקום הדף הגדול או בנוסף המחשה של טיפות גשם המחוברות לענן ובטיפות הללו לכתוב את המשאלות ולתלות על הקיר בכיתה.

תובנות בעקבות הפעילות:

- מרחב משמעותי לתנועת התלמידים הוא הכרחי.
- חשוב 'להתאמן' עם התלמידים ביצירת ענן גדול וענן קטן לפני השמעת היצירה.
- כדאי להגיע עם דף הרצף (דף גדול מאוד) כאשר העננים והטיפות מצוירים עליו והוא מוכן לכתובת המשאלות ולפעילות היצירתית.